

KORIŠTENJE KOMPLEMENTARNIH I ALTERNATIVNIH METODA U LIJEČENJU SIMPTOMA COVID-19

ARMANO Lj.¹, Racz A.², Tešić V.³

¹ KBC Sestre milosrdnice, Zagreb, Croatia
Bolničke infekcije

² ZVU, Zagreb, Croatia
Odjel za izdavačku djelatnost

³ NZJZ "Dr. Andrija Štampar", Zagreb, Croatia
Služba za epidemiologiju

Objective:

NASLOV: Korištenje komplementarnih i alternativnih metode (KAM) u liječenju simptoma COVID-19

Armano LJ, KBC Sestre milosrdnice, Zagreb, Hrvatska; Racz A, ZVU, Zagreb, Hrvatska; Tešić V, NZJZ „A. Štampar“ Zagreb, Hrvatska

Email: ljerka.armano@gmail.com

Sažetak

UVOD: Infekcija COVID-19 uzrokovana je SARS-CoV-2 virusom a simptomi uključuju febrilno stanje, kašalj, otežano disanje, bol u mišićima, upalu pluća i zatajenje organa, pri čemu se infekcija širi s jedne osobe na drugu respiratornim putem. Unatoč visokoj prevalenciji koronavirusa i različitim pristupima liječenju, zbog brojnih nepoznanica vezanih uz način djelovanja virusa u organizmu, širom svijeta ne postoji definiran pristup liječenju infekciji, a znanstvenici rade na pronalaženju i razvoju jedinstvenog tretmana.

CILJ: Radom se daje pregled literature u kojoj se ispituje raširenost i/ili efikasnost upotrebe alternativnih i komplementarnih metoda (KAM) za prevenciju i liječenje infekcije COVID-19.

REZULTATI: Upotreba KAM kod bolesnika s COVID-19 se najviše promovira u Kini korištenjem tradicionalne kineske medicine (TCM). Literatura upućuje da je u pojedinim dijelovima Kine oko 85% oboljelih koristilo TCM uz konvencionalno liječenje. Prethodna istraživanja provedena u Kini 2012. vezana uz SARS pokazala su pozitivan učinak kod 58,3% oboljelih u kombinaciji sa konvencionalnim liječenjem. Rezultati pojedinih istraživanja pokazuju njihov mogući pozitivan učinak na poboljšanje zdravstvenog stanja i kvalitete života oboljelih uz preporuke SZO su da se istraživanja prošire i provode po načelu kontroliranih dvostrukog slijepih randomiziranih istraživanja. TCM se pokazala

učinkovitom u poboljšanju stope izlječenja bolesnika s COVID-19 uz odgodu progresije bolesti, skraćenje trajanja bolesti i smanjenje mortaliteta u liječenih pacijenata. Jedna meta-analiza je naglasila pozitivan učinak TCM kod prevencije simptoma sličnih pneumoniji.

ZAKLJUČAK: Iako kineska vlada promiče upotrebu TCM za lijeчењe teških simptoma COVID-19, rezultate treba kritički analizirati jer se ne temelje na kontroliranim kliničkim pokusima a smjernice postavljene od strane TCM Udruženja Kine nisu zasad primjenjive širom svijeta.

KLJUČNE RIJEČI: COVID-19, KAM, kontrolirani klinički pokus, Tradicionalna kineska medicina